

Moottoriratojen turvallisuuden perusteet

Esipuhe

Tässä dokumentissa kuvataan lyhyesti moottoriratojen erilaiset toiminnot ja niiden turvallisuuden lähtökohdat. Dokumentti perustuu vuonna 2017 Hyvinkään vauhtipuistossa käynnistettyyn pilottiprojektin ensimmäiseen selvitysvaiheeseen.

Vuonna 2016 moottoriurheilun viranomaisvalvonta siirrettiin kuluttajaturvallisuuslain muutoksella Tukesille, joka käynnisti Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen ja moottoriurheilun lajiliittojen, AKK Motorsport ry:n (AKK) ja Suomen Moottoriliitto ry:n (SML) kanssa pilottiprojektiksi hankkeen päivittää Hyvinkään Vauhtipuiston turvallisuuskäytäntömalliksi, jota voitaisiin jatkossa soveltaa moottoriurheiluun yleisesti.

Lakimuutos ei muuttanut moottoriurheilua turvallisemmaksi tai vaarallisemmaksi, vaan selkeytti ”vaarallisen toiminnan” vastuiden kuuluvan toimijoille ja toimijoiden ja toiminnan valvonnan yhdelle viranomaiselle. Moottoriurheilun oma säännöstö on pyrkinyt aikaisemminkin varmistamaan, että kilpailut järjestetään turvallisesti aiheuttamatta tarpeetonta vaaraa kilpailijoille, kalustolle, toimitsijoille tai yleisölle. Säännöstö periytyy kansainvälisistä säännöistä ja järjestäytyneen moottoriurheilun rata-, toimitsija- ja kilpailijalisenssikäytännöt koulutuksineen varmistavat, että kilpailua järjestävä yhteisö voi olettaa, että kilpailuun osallistuvilla on riittävät tiedot ja taidot.

Tähän dokumenttiin on koottu havaintoja nykyisestä toiminnasta jaoteltuna toiminta-alueittain. Pyrkimyksenä on tuottaa alustava vaara- ja riskianalyysi, jonka perusteella löydetään alueet, joihin turvallisuuden dokumentoinnissa on panostettava. Sääntöjen mukaan järjestettävät kilpailut eli 1% moottoriurheilusta on dokumentoitu hyvin, kun taas 99% eli kilpailujen ulkopuolista harjoittelua ei juuri edes tunnusteta kuuluvan muiden kuin harjoittelijoiden omalle vastuulle.

Laki edellyttää toimijalta asiantuntemusta, jonka perusteella toimija tuntee toiminnan kaikki vaarat ja riskit. Sääntöjen mukaan toimittaessa minimoidaan tunnetut vaarat ja varaudutaan toimimaan onnettomuuksien sattuessa. Jokainen moottorirata on kuitenkin erilainen ja jokaisella on myös omat vaaratekijänsä. Ihmisten toimintaa voidaan ohjeistaa, mutta harrastustoiminnassa mukana on aina ns. satunnaisia toimitsijoita, joiden osaaminen jää toiminnanharjoittajan antaman perehdytyksen varaan ja vastuulle.

Onnettomuuden jälkeen toiminnan harjoittaja saattaa joutua osoittamaan, ettei ole laiminlyönyt velvollisuuttaan olla riittävän huolellinen. Kaikkien vaarojen ennakointi ei ole mahdollista, joten uusien vaarojen esiintyessä toimijan olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin. Paras keino on osoittaa, minkälaisiin vaaroihin on varauduttu ja millä perusteella joihinkin vaaroihin ei. Toimijoilla olisi kuitenkin oltava menetelmät, jolla uudet asiat dokumentoidaan ja arvioidaan, johtuvatpa ne tehdyistä muutoksista tai aikaisemmin kokemattomista tapahtumasarjoista.

Toimintatavan muutos

Viranomaisten rooli on muuttunut lakimuutosten myötä siten, että viranomaisilla ei ole enää velvollisuutta hyväksyä toiminnanharjoittajan suunnitelmia (esim. osallistuminen ratojen turvatarkastuksiin). Toiminnan harjoittajan on laadittava itselleen toiminnalle tarpeelliset suunnitelmat ja toimintaohjeet oman asiantuntemuksensa ja osaamisensa perusteella. Suunnitelmiin kuuluu myös niiden perehdyttäminen kaikille tapahtuman osapuolille sekä tiedottaminen yleisölle tarpeellisessa laajuudessa. Tarvittavat suunnitelmat määrittyvät paikallisten olosuhteiden lisäksi lukuisista laeista, asetuksista ja viranomaisten antamista soveltamisohjeista sekä moottoriurheilun säännöistä.

Suunnitelmat on dokumentoitava ja ne on pyydettyäessä toimitettava viranomaisille. Dokumenttien puuttuessa viranomainen voi keskeyttää tai kieltää toiminnan. Onnettomuuden sattuessa havaittu suunnitelmien puuttuminen osoittaa, ettei lakeja ole noudatettu, mikä voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Dokumentin laatijoina ovat toimineet

Jyri Kaisla	Hyvinkään UA
Paavo Aaltonen	Hyvinkään UA
Juha Henriksson	Hyvinkään MK

Seuraavassa on kuvattu keskeiset moottoriratojen turvallisuuden kanalta merkittävät kokonaisuudet ja niiden turvallisuuden lähtökohdat:

Moottoriradat

Moottoriratoja on kahdenlaisia, kiinteitä ja tilapäisiä.

Kiinteät radat sijaitsevat moottorirata-alueilla kuten Hyvinkään Vauhtipuisto ja tilapäisiä ovat mm teollisuusalueille rakennetut rallisprint-radat. Myös moottorirata-alueilla voi olla tilapäisiä ratoja: kiinteiden ratojen huoltoteille voidaan rakentaa tilapäinen rata esimerkiksi crosskart- tai endurokilpailuja varten. Tilapäinen rata voi myös kulkea osin varsinaisen moottorirata-alueen ulkopuolella.

Molemmissa tapauksissa radoilla on päävastuutaho – radan haltija, joka vastaa radan turvallisuusjohtamisesta. Tilapäisradoilla haltijalla on oltava tällöin maa-alueiden omistajien kanssa tehdyt sopimukset alueiden käytöstä. Kiinteillä radoilla haltija on joko rata-alueen omistaja tai vuokraaja.

Luvan varaiset kilpailut

Keskusliittojen luvilla järjestettävät suorituspaikat ovat ao. liittojen tarkastamia ja hyväksymiä tietyille kilpailutyypeille ja ajoneuvoluokille. Radantarkastuksen yhteydessä niille on tehty myös turvatarkastus. Ratojen turvallisuutta valvotaan ja niiden ratakorttiin tehdään merkinnät mahdollisista korjaustarpeista kunkin kilpailun jälkeen. Kiinteille radoille vaaditaan ympäristölupa, muille meluilmoitus.

Kilpailujen ulkopuolinen käyttö.

Kiinteän radan kilpailujen ulkopuolisten tapahtumien (kuten kaluston testaus, harjoittelu ja suunnistuskilpailu) turvallisuutta ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Radan haltija

Radan haltija vastaa pysyvistä luvista kuten ympäristölupa ja rakennusluvat/toimenpideilmoitukset. Tapahtuman järjestäjä vastaa, jos niin on sovittu, tapahtuman luonteen mukaan muista luvista kuten tapahtumailmoitus (entinen huvilupa), elintarvikkeiden myynti-ilmoitus, meluilmoitus, isojen tilapäisrakenteiden pystytysluvat ja sähköturvallisuusasiakirjat, luvat tilapäiseen majoittumiseen, luvat maa- ja vesialueiden omistajilta jne.

Radan haltijalla on valvontavastuu aina kun rata-alue on avoinna. Vastuuta voidaan osin siirtää esimerkiksi vuokrasopimuksella toiminnan harjoittajalle.

Haltijan velvollisuuksiin kuuluu opastaa, kouluttaa ja antaa tietoa tapahtumien järjestäjille.

Radan haltijan on nimettävä vastuuhenkilö, jolla on riittävä osaaminen turvallisuusjohtamisen toteuttamiseksi ja joka vastaa siitä, että tapahtumien järjestäjät ja heidän nimeämät henkilöt tietävät turvallisuuden kannalta oleelliset asiat ja valvovat, että määräyksiä ja ohjeita noudatetaan. Kaikki dokumentit on oltava ja pystyttävä antamaan kirjallisesti käyttösopimuksen liitteenä.

Koska kaikkia riskejä on mahdotonta osoittaa ennakolta vastuuhenkilö voi tarvittaessa keskeyttää tapahtuman turvallisuussyistä. Radan turvallisuusvastaava on mainittava radantarkastuksessa.

Pääjärjestäjä, toiminnan harjoittaja

Usein rata-alueen haltija on pääjärjestäjä. Pääjärjestäjä on tapahtuman vastuun kantaja; on tunnettava kaikki vaaratekijät ja oltava riittävä osaaminen.

On tunnettava

- vaaratekijät
- lainsäädäntö
- seurattava lakien ja käytäntöjen muuttumista
- olosuhteiden muuttuminen
- tekniset muutokset

Pääjärjestäjällä on vastuu varautumisesta ja ennakoinnista:

- Yksittäisen tapahtumanjärjestäjän (esim. radanvuokraajan) ohjeistus, opastus ja valvonta
- Yhteistyö eri viranomaisten kanssa, tarkastukset osallistuminen viranomaisvalvontaan.
- Lakien ja lupien mukainen tiedon keruu, talletus ja raportointi
- Henkilökunnan osaaminen, koulutus ja opastus, vastuunkanto
- Toimitsijoiden osaaminen, koulutus, lisenssit
- Vastaa sopimuskumppaneista

Vastuuketjut

Radan haltija on aina vastuussa kaikista tapahtumista, joita radalla toteutetaan. Haltijan on nimettävä vastuuhenkilö, turvallisuusjohtaja, tähän tehtävään.

Radan haltija on sopimuksella voinut siirtää osan vastuusta toiminnan harjoittajille ja tapahtumien järjestäjille. Tällainen tilanne syntyy kun seura, joka hallitsee rataa vuokraa sen yritys a:lle ajotapahtumaa varten tai seuralle b, joka järjestää kilpailun.

Sopimusten niin salliessa toiminnan harjoittaja voi myös siirtää osan vastuusta tapahtumien järjestäjille. Tällainen tilanne syntyy kun seura, joka hallitsee rataa vuokraa sen yritykselle x, joka ylläpitää rataa ja x vuokraa sen seuralle y, joka järjestää kilpailut.

Kaikissa tapauksissa osa vastuusta voidaan siirtää sopimuksella ketjussa alaspäin.

Haltijan velvollisuuksiin kuuluu opastaa, kouluttaa ja antaa tietoa tapahtumien järjestäjille.

Radan haltijan ja nimetty vastuuhenkilö vastaa siitä, että tapahtumien järjestäjät ja toiminnan harjoittajat ja heidän nimeämät henkilöt tietävät turvallisuuden kannalta oleelliset asiat ja valvovat, että määräyksiä ja ohjeita noudatetaan. Radan haltijalla on myös valvontavastuu.

Tapahtuman järjestäjä vastaa kaikista hankkimistaan sopimuskumppaneistaan kuten esim. ravintola-alihankkijoista.

Radankäyttö Sopimukseen on laitettava liitteeksi Tukesin valmiiksi esitäytetty onnettomuusilmoituslomake. Lajiliittojen luvilla järjestetyissä kilpailuissa lajiliittojen säännöt määrittelevät, että kilpailun järjestäjä on vastuussa varsinaisen kilpailun turvallisuusjohtamisesta.

Radan kilpailujen ulkopuolinen käyttö

Valtaosa radan aukioloajasta on muuta kuin kilpailutoimintaa – radoilla tapahtuu mm pelastuslaitoksen harjoittelua, puolustusvoimien toimintaa, suunnistuskilpailuja ja kilpapakaluston testaamista ja harjoittelua. Kaikki turvallisuusmääräykset, pelastuslaki ja –asetukset, ympäristöluvan ehdot, osin lajisäännöt ja ratasäännöt ovat voimassa kilpailujen ulkopuolisessa toiminnassa.

Radan haltija (tai mahdollinen vuokraaja yksittäisen tapahtuman aikana mikäli asiasta on sovittu kirjallisesti) vastaa kaikesta toiminnasta tapahtumien aikana.

Kuluttajaturvallisuus on huomioitava kun tilaisuudessa kuluttajan asemassa olevia osallistujia; turvallisuusasiakirjan tarve. Kaikki osallistujat pitää ohjeistaa (tarvittaessa kouluttaa) ja valvonta on järjestettävä.

Hyvinkään Vauhtipuiston radoilla on turvataulu/allekirjoitettavat rata-ohjeet, josta radoille saapuvat henkilöt löytävät turva- ja käyttöohjeet sekä osoitteet avun saamiseksi.

Kilpailut

Kilpailut jakaantuvat kahteen osaan: Moottoriurheilun keskusliitojen (AKK Motorsport ry ja Suomen Moottoriliitto ry, SML) luvalla järjestetyt kilpailut ja muut (kuten rokkiralli ja kerhokisat)

Luvan varaiset kilpailut

Kilpailuille pitää hakea lupa AKK:lta tai SML:tä ja luvan saamisen edellytetään seuran olevan ao. liiton jäsen (kilpailun vastuutaho). Luvan saamisen ehtona on mm pätevien ja säännöt tuntevien toimitsijoiden nimeäminen, suorituspaikalle tehty radantarkastus, ja kilpailun sääntöjen laatiminen. Kilpailuissa noudatetaan ao. keskusliiton sääntöjä ja turvallisuusmääräyksiä.

Muut kilpailut

Muiden kilpailujen turvallisuutta ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Kilpailijat

Kilpailijoiden turvallisuutta ohjaavien sääntöjen lähde riippuu siitä osallistuuko hän keskusliiton luvalla järjestettävään kilpailuun vai muuhun kilpailutapahtumaan.

Luvan varaiset kilpailut

Keskusliiton säännöissä on määritelty kuhunkin kilpailuun ja luokkaan vaadittava kilpailijalisenssi. Lisenssin saavuttaminen edellyttää koulutusta ja kirjallista koetta. Kilpailuun ilmoittautuessaan kilpailija vakuuttaa tuntevansa kilpailun säännöt, noudattavansa niitä ja tietävänsä olevansa vastuussa omasta ja huoltojoukkojensa toiminnasta koko tapahtuman ajan.

Muut kilpailut

Muissa kilpailujen kilpailijoiden roolia ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Toimitsijat

Toimitsijoiden turvallisuutta ohjaavien sääntöjen lähde riippuu siitä osallistuuko hän keskusliiton luvalla järjestettävään kilpailuun vai muuhun kilpailutapahtumaan.

Luvan varaiset kilpailut

Keskusliiton säännöissä on määritelty kuhunkin kilpailuun ja luokkaan eri tehtäviin vaadittavat toimitsijalisenssit. Lisenssin saavuttaminen edellyttää koulutusta ja harjoittelua.

Kilpailujen päätoimitsijoilta vaaditaan lisenssi; enin osa järjestelyissä mukana olevista toimitsijoista on ns. satunnaisia ilman lisenssiä olevia toimitsijoita. Kullakin toimitsijalla on oma esimies ja ylimpänä kilpailun johtaja. Esimiesten tehtävä on kouluttaa toimitsijat ja kertoa turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä valvoa toimintaa. Toimitsijoiden sijoittuminen on määritelty radantarkastuksessa samoin kuin tarvittavat suojarakenteet.

Muut kilpailut

Muissa kilpailujen toimitsijoiden roolia ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Yleisö

Moottoriradoilla on aukioloaikoina periaatteessa kolmenlaisia henkilöitä: Kilpailijat ja heidän huoltojoukot, toimitsijat ja yleisö. Yleisö koostuu kilpailutapahtumien maksaneista katsojista (eräissä tapauksissa pääsymaksua ei kerätä) ja muista satunnaisista alueella liikkuvista ihmisistä, kuten ulkoilijat, marjastajat, harjoittelijoiden mukanaan tuomat ihmiset jne.

Yleisön joukossa on myös järjestäjän kutsumia vip-vieraita ja yhteistyökumppaneita, keskusliittojen ja seurojen vapaakorttilaisia, joista tällä hetkellä osa ohittaa oman kokemuksensa ja tietämyksensä perusteella järjestäjän antamia tapahtumakohtaisia ohjeita.

Kilpailuissa yleisön sijoittumisen sallituille katselupaikoille ja sen valvonnan määrittelee radantarkastus ja sen yhteydessä tehty turvatarkastus. Monella radalla on määritelty katsomoalueet. Kilpailun aikana yleisön sijoittumista valvoo järjestyksen valvonta ja kilpailun johto. Yleisö varikolla, tästä lisää kohdassa varikko.

Kilpailujen ulkopuolisten tapahtumien yleisön sijoittumisen valvontakäytännöt ja – tarpeet vaihtelevat eri rata-alueilla. Eräillä radoilla valvonta tapahtuu palkatun henkilöstön / talkooporukan toimesta kun taas toisilla rata-alueen avannut tai avaimen kuitannut taho on vastuussa. Yleisön ohjaamista tehdään rakenteellisin ratkaisuin kuten aidat, raivaamaton vesaikko, lumivallit, jyrkät rinteet jne.

Myös tapahtumien luonne määrittää yleisön sijoittumista ja sen valvontaa. Radan käyttö kilpikaluston testaamiseen edellyttää erilaista yleisön valvontaa kuin vaikkapa suunnistustapahtuma tai pelastuslaitoksen pelastusharjoitus.

Tapahtumalle, johon voidaan olettaa olevan yli 200 henkilöä yhtä aikaa paikalla, pitää tehdä tapahtumailmoitus (entinen huvilupa) ja sen ehtoja on noudatettava esimerkiksi järjestyksenvalvonnan osalta.

Järjestyksen valvonta ja liikenteen ohjaus ovat oleellinen osa yleisöturvallisuutta – kulkureitit on pidettävä vapaina ja häiriökäyttäytymiseen on puututtava mielellään ennakolta. Lapset ja liikuntarajoitteiset vaativat oman huomionsa. Tapahtuma saattaa vaatia poikkeavia liikennejärjestelyjä kuten pysäköintikieltoja ja alennettuja nopeusrajoituksia. Järjestyksen valvojilla ja liikenteen ohjaajilla pitää olla riittävä osaaminen (= poliisin hyväksyntä, järjestyksenvalvontakortti, tieturvakortti)

Oleellinen osa yleisöturvallisuutta on myös riittävien wc-tilojen järjestäminen katsoja-alueelle.

Minimimäärä on 1 WC / 50 katselijaa.

Yleisön on myös tiedettävä mistä saa tarvittaessa ensiapua.

Yleisöalueella on usein myös katsomoja, myyntipisteitä ja muita rakennelmia (kuten pomppulinna). Niiden turvallisuuden ohjeistaminen ja valvonta pitää myös huomioida (esim. riittävät painot kovan tuulen varalta, rakenteiden toimenpideilmoitukset/rakennusluvat, sähköturvallisuus jne.)

Rata-alueen haltija ja jos on sopimuksen mukaan eri, tapahtuman pääjärjestäjä vastaa yleisöturvallisuudesta.

Ulkopuoliset rata-alueella

Moni rata-alue on aukioloaikojen ulkopuolella ulkoilijoiden käytössä ja jalan ja suksin liikkumisen lisäksi käytössä on myös mopoja, polkupyöriä, mönkkäreitä, lumikelkkoja, segwayt jne. Osa näistä kävijöistä on liikkeellä myös suljetuilla alueilla.

Rata-alueilla liikkuu myös tapauksesta ja tilanteesta riippuen monenlaisia henkilöitä, jota eivät osallistu varsinaiseen meneillään olevaan tapahtumaan:

- Uteliaat, ulkoilijat, kiusantekijät
- Harjoittelijoiden mukana tulevat henkilöt
- Rata-alueen henkilökunta (tilanteeseen kuulumaton, esim. talkoot)
- Lapset ja lemmikit erityisasemassa

Lajiliittojen luvilla ajettavissa kilpailuissa paikalla on järjestyksenvalvonta.

Kilpailujen ulkopuolisessa toiminnassa yleisön ja satunnaisten kulkijoiden ohjaus toteutetaan rakenteellisin ratkaisuin (esim. vallit, aidat, merkinnät).

Vastuu aina radan haltijalla, ja tai jos niin on sovittu, erillisellä tapahtuman järjestäjällä

Yleisö osallistuu

Monen tapahtuman yhteydessä myös yleisöllä on mahdollisuus osallistua tapahtumaan. Yleisöarvonnan pääpalkinto on muutama kierros radalla ralliauton kyydissä, pääsponsorin edustajille tarjotaan vippikyttä tai vaikkapa mahdollisuutta osallistua stunttishow-esitykseen jne. Näissä tilanteissa määritellään tarkkaan tarvittavat turvallisuusjärjestelyt kuten ajopuvut, sijoittumiset, vöiden käytöt jne. Tärkeää on myös perehdyttää, opastaa ja kouluttaa osallistujat valvontaa unohtamatta.

Kuluttajaturvallisuuslaissa on mainittu erikseen karting-radat, koska osassa niistä yleisö voi itse osallistua ajotapahtumaan. Näissä tapauksissa tarvitaan toiminnanharjoittajan turvallisuusasiakirja.

Vastaavia tapahtumia ovat myös maallikoille järjestetyt ajotilaisuudet, polttarit jne.

Yleisö voi eräissä kilpailuissa liikkua myös varikolla – tästä lisää kohdassa varikko.

Varikko

Kilpailutilanteissa moottoriratojen varikot jakaantuvat kahteen tyyppiin: Suljetut ja avoimet varikot. Suljetuille varikoille pääsy on valvottua ja rajoitettu kilpailijoille ja heidän taustajoukoilleen sekä toimitsijoille.

Suljetuille varikoille myydään joissain tapauksissa pääsylippuja siellä voivat vieraila mm vippihenkilöt ja muut vapaakorttilaiset. Valtaosassa Suomen moottoriurheilukilpailuista varikko on kaikille avoin.

Varikkotoimintaan kuuluvat myös kilpikaluston purku- ja lastausalue sekä trailerien säilytyspaikat.

Kilpailujen ulkopuolisessa käytössä varikot ovat avoimia.

Varikolla liikkuu kolmenlaisia ajoneuvoja: Kilpikalustoa, huoltoautot ja järjestäjän ajoneuvot kuten hinaus, toimitsijat, myyntipisteiden tarvikekuljetukset ja pelastusajoneuvot. Eräillä radoilla mm toimitsija- ja yleisöliikenne tapahtuu varikon läpi. Varikoilla käytetään myös kevytajoneuvoja.

Varikolla liikkuu myös kolmenlaisia ihmisiä: kilpailijat ja heidän taustajoukot, toimitsijat ja yleisö.

Rata-alueen haltija ja jos on sopimuksella eri, tapahtuman pääjärjestäjä vastaa varikkoturvallisuudesta. Kilpailuissa myös radantarkastus ja siihen liittyvä turvatarkastus saattaa määritellä varikkoturvallisuuteen liittyviä asioita.

Lajiliittojen luvalla järjestetyissä kilpailuissa säännöt määrittelevät, että kilpailija vastaa oman taustajoukkonsa (=huoltomiehet, vieraat) tekemisistä.

Varikkoturvallisuudessa on huomioitava:

- Keskusliittojen sääntöjen määräykset öljyntorjunnasta, sammuttimista, tankkauksesta ja varikkokäyttäytymisestä.
- Kilpailun sääntöjen määräykset, mm varikkonopeus
- Pelastuslain määräykset, toiminta poikkeustilanteissa
- Pääjärjestäjän laatimat turvallisuusohjeet (esim. ratasäännöt)
- Pääjärjestäjän antama opastus ja koulutus ja valvonta
- Vaarallisten aineiden määrät, säilytys ja käsittely, kemikaalilain määräykset
- Kuluttajaturvallisuuslain määräykset
- Ympäristöluvan ehdot
- Kokoontumislain määräykset, tapahtumailmoituksen ehdot
- Muut viranomaismääräykset
- Varikolla vierailevien kilpailijoiden mukanaan tuomien henkilöiden ja muun yleisön opastus ja valvonta.
- Varikkopaikan toiminnan ja siellä toimivien/vierailevien ihmisten valvonta
- Telttojen, katosten ja muiden rakenteiden pystyttämisen ohjeistus ja valvonta (mm painot kovan tuulen takia)
- Sähköturvallisuus
- Hitsaus, tupakointi, avotulen teko
- Majoittuminen varikolla
- Vesi, viemäröinti, WC:t, pesutilat

Listasta huomataan, että vastuujärjestäjän pitää tietää runsaasti turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä ja määräyksistä!

Onnettomuus

Moottoriradoilla tapahtuvat onnettomuudet voidaan jakaa kahteen ryhmään: Lajille tyypilliset tapahtumat ja onnettomuudet. Molempia tapauksia voi sattua niin varsinaisella ajoradalla, varikolla, katsomoissa, pysäköintialueilla kuin muilla alueilla kuten huoltotiet.

Lajille tyypilliset tapahtumat ovat pieniä haavereita eivätkä ne vaadi kohdehenkilöiden välitöntä jatkohoitoa rata-alueen ulkopuolella. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi kilpa-auton suistuminen ratavalliin, kaatuminen, kompastuminen, katsojan tuolin pettäminen jne.

Onnettomuudesta on kyse kun

- Kohdehenkilöllä on välitön jatkohoitotarve
- Vakava ajoneuvovaurio
- Radan rakenteiden merkittävä vaurio

Näitä tapauksia ovat esimerkiksi raju kaato, jossa kuljettaja loukkaantuu tai vakavaan henkilövahinkoon johtanut vahinko varikolla hitsauspaikalla. Onnettomuuksista on tehtävä raportti TUKES:in nettisivuilla olevien ohjeiden mukaisesti.

Tapahtuman tyypistä tai seuraamuksista huolimatta tapaturmista ja onnettomuuksista on pidettävä kirjanpitoa.

AKK:n luvilla järjestettävissä kilpailuissa toimii onnettomuuksien selvittelyryhmä, joka raportoi niistä tapauksista, joissa kohdehenkilö on kuljetettu välittömästi jatkohoitoon.

Kaikissa tapahtumissa paikalle tarvittaessa kutsuttu / paikalla oleva ensihoitoyksikkö tekee päätöksen jatkohoidon tarpeesta.

Rata-alueella järjestettävistä tapahtumissa sattuneista onnettomuuksista ja tapaturmista on saatettava tieto radan haltijalle.

Erikseen on muistettava, että moottoriradoilla tapahtuu myös sairaskohtauksia ja ihmisiä on kuollutkin niiden takia. Näitä tapauksia ei lasketa onnettomuuksiksi, mutta niidenkin varalta on oltava valmius toimia tarvittavan ensihoidon järjestämiseksi.

Lajiliittojen luvilla järjestetyissä kilpailuissa paikalla on oltava vähintään yksi ensihoitoyksikkö sekä radantarkastuksessa määritelty määrä pelastushenkilöstöä.

Muissa tapahtumissa ensihoidon tarve ja saatavuus vaihtelee. Tapahtuman järjestäjän toimesta paikalla voi olla valvoja, joka soittaa tarvittaessa numeroon 112.

Rata-alueella tai radanvuokraussopimuksessa pitää olla ohjeet avun hälyttämisen ja tiedot mm radan osoitteesta.

Säännöt

Autot

Kilpailut

Keskusliiton luvanvaraisissa kilpailuissa noudatetaan autourheilun kansallisen keskusliiton, AKK Motorsport ry:n sääntöjä.

Autourheilu jakaantuu AKK:n sääntöjen mukaisesti kolmeen pääosaan: Nopeuslajit, rallit ja muut Nopeuslajit jakaantuvat taas useampaan osaan kuten rata, jokamiesluokka ja rallicross.

Muita ovat esimerkiksi offroad, pienoisautoilu ja autosuunnistus.

Säännöt jakaantuvat sisältönsä puolesta kolmeen osaan: yleiset, lajisäännöt ja tekniset säännöt.

Lähtökohtaisesti säännöt noudattavat FIA:n kansainvälisiä sääntöjä.

Yleisissä säännöissä (autokilpailujen kansalliset määräykset Suomessa) määritellään kilpailijoiden ja toimitsijoiden lisenssivaatimukset, vastuutahot, ympäristön suojelun kannalta tärkeät asiat ja onnettomuuksien selvitysryhmän toiminta ja tehtävät.

Lajisäännöissä luokitellaan käytettävät radat seuraavasti:

A1 KV-moottoriradat

A3 Muut kestopäällysteiset radat
A4 Ei-kestopäällysteiset radat
A5 Kartingradat
B1 Rallicrossradat
B2 Rallisprint-radat
B3 Maaradat
B4 Muut radat

Kilpailuluokat ja niiden eritysmääräykset on myös määritelty lajisäännöissä.

Lajisäännöissä määritellään myös ratojen suojavyöhykkeet, tarvittavat kaiteet ja verkkoaidat, toimitsijoiden sijainti, yleisön sijainti ja valvonta, ensiapu, pelastustoiminta ja erilaisten ratojen tarkastus (kuten Moottorirata, rallicross-rata, maarata, jäärata, speedway-rata ja mäkirata). Edelleen lajisäännöissä määritellään myös varikon turvallisuuteen liittyviä asioita.

Tekniset säännöt jakaantuvat kahteen osaan: Kuljettajan turvaaminen ja auton tekniikka
Henkilökohtaisen turvallisuuden takaamiseksi on määritelty mm, turvavyöt, istuimet, niskatuet ja ajopuvut. Auton tuvallisuutta varten on säännöissä määrätty mm auton turvakaaret, moottorin tilavuus, polttoainesäiliön sijainti, paloseinien materiaalit, päävirtakytkin, rajoitukset autojen rakentelulle (mm akselien siirrot), ruostevauriot, poistettavat /pakolliset osat, lasien materiaalit, sammuttimet, renkaat, vetotapa jne.

Teknisissä säännöissä on eroja erilaisten kilpa-autojen välillä.

Turvallisuuteen liittyviä määräyksiin vaikuttaa myös kuljettajan ikä ja taitotaso (nopeus tai tehorajoituksia).

Turvallisuuteen liittyviä sääntöjä on myös sarjasäännöissä, kilpailijatiedotteissa ja niitä saatetaan antaa ohjaajakouksissa ja lisämääräyksistä.

Kilpailujen ulkopuolinen käyttö.

Kilpailujen ulkopuolisten tapahtumien turvallisuutta ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Moottoripyörät

Keskusliiton luvanvaraisissa kilpailuissa noudatetaan autourheilun kansallisen keskusliiton, Suomen Moottoriliitto ry:n sääntöjä.

Moottoripyörälajit jakaantuvat SML:n sääntöjen mukaisesti kolmeen pääosaan: Nopeus, rata, reitti ja kokoontuminen.

Säännöt jakaantuvat sisältönsä puolesta kahteen osaan: Lajisäännöt, urheilusäännöt

Lähtökohtaisesti säännöt noudattavat FIM:in kansainvälisiä sääntöjä.

Lajisäännöissä sovitetaan yhteen tekniikka ja taitotaso.

Urheilusäännöissä kerrotaan yleiset säännöt ja järjestämishjeet sekä tekniset säännöt.

Motocrossissa radat luokitellaan kolmeen luokkaan

- luokka 1 on KV-kelpoinen
- luokka 2
- luokka 3

Muita ratoja

- asfalttipäällysteinen rata
- asfalttipäällysteinen rata, jossa on myös sorapintaisia kurveja ja hyppyreitää.

- tekniikkarata
- maastokoe
- maastorata

Motocross-radoille tehdään rataluokitustarkastus, jossa määritellään turvaetäisyydet, valvonta (näkyvyys jne.), rataprofiili ja kilpailutekniset asiat (nopeudet, leveys, kilpailijamäärä jne.)

Kilpailujen ulkopuolinen käyttö.

Kilpailujen ulkopuolisten tapahtumien turvallisuutta ohjaa lakien, asetusten ja viranomaisohjeiden lisäksi ratasäännöt ja kunkin tapahtuman vastuullisen tahon kanssa sovitut asiat.

Ulkoiset vaarat

Onnettomuudet radan lähialueella

tulipalo, vaarallinen aine ilmassa, ilma-alukset (myös dronet), raideliikenne, vesiliikenne, vaarallisten aineiden kuljetukset, ydinonnettomuudet

Luonnonilmiöt

rankkasade, rakeet, lumi, pakkaneen, jää, sumu, kova tuuli, helle, ukkonen, jään kantavuus

Infrastruktuuri

sähkökatkot, sähkölinjat, vesihuollon häiriöt, tietoliikennekatkot, tiet

Eläimet

hirvet, peurat, porot, pedot, käärmeet, hyönteiset, kotieläimet jne.

Ihmisen aiheuttamat

terrori, ilkivalta, aktivismi, rikollisuus, tahattomat vahingot

Radan haltijan mahdollisuus vaikuttaa ulkoisten vaarojen todennäköisyyteen vähäinen.

Jokaisessa tai useammassa yhtäaikaaisessa tilanteessa turvallisuudesta on huolehdittava; ennakkoon varautuminen.

Seuraaviin toimiin on oltava valmius kaikissa tapahtumissa: Joukkojen hallinta (esim. kuulutus) evakuointi, tapahtuman peruuntuminen ja keskeytys ja sen tiedottaminen, pelastustoiminta, viranomaisten ohjeiden ja määräysten noudattaminen.

FIA Sporting Code, FIM säännöt

FIA Sporting Code on kansainvälinen autourheilua säätelevä säännöstö; FIM on vastaava säännöstä moottoripyöräurheilulle. Kansalliset keskusliitot. AKK ja SML, ovat sitoutuneet noudattamaan ao.

kansainvälisiä sääntöjä. Ne sisältävät jo lähes kaiken tässä projektissa tarvittavista tiedoista.

Emme ole keksimässä mitään uutta, kaikki on jo näissä säännöissä!